

žana od 3 kron na nič kron, težke svije so torej carine proste. S povišano carino na mesne svinje so prizadete mnogotere pokrajine naše države, osebno Slovenija. Že leta 1924, ko so se vršila pogajanja za prvotno trgovinsko pogodbo z Avstrijo, so se naši zastopniki jako trudili, da bi se carina na mesne svinje od 9 zlatih kron znižala na 3 krone, da bi torej za vse svinje, lažje in težje, znašala 3 krone. Avstrijci pa na to nikakor niso hoteli pristati, marveč so, hoteč ščititi domače svinjerejce — vztrajali pri carinski postavki 9 zl. K za mesne svinje, v novi trgovinski pogodbi pa so to postavko celo zvišali na 18 zl. K.

S to carinsko postavko je zadet izvoz svinj iz naše države, še bolj pa iz Poljske. Statistično je namreč dokazano, da se je lansko leto na dunajski trg uvozilo nekaj nad 800.000 svinj, med njimi je bilo samo iz Poljske 600.000 kom.

Izvozu poljskih svinj preti nevarnost ne samo iz Avstrije, marveč tudi iz Čehoslovaške. Kmetijski krogi v Čehoslovaški so se začeli upirati rastočemu uvozu živine, zlasti svinj, ker se s tem ogroža ne samo napredek, marveč celo obstoj domače živinoreje. Vrednost upeljanih svinj na Čehoslovaško je znašala po izkazu statistike 1924. leta 223 milijonov čK, 1925. leta 340 milijonov, 1926. leta 377 milijonov, 1927. leta 618 milijonov, 1928. leta do konca novembra 573 milijonov, je torej tekom 5 let narasla dvainpolkrat, število vpeljanih svinj pa je naraslo trikrat. Večina teh svinj je prišla iz Poljske. Uvoz svinj iz Poljske v Čehoslovaško je po svoji vrednosti znašal 1924. leta 71 milijonov čK, 1925. leta 209 milijonov, 1926. leta 177 milijonov, 1927. leta 285 milijonov leta 1928 do konca novembra pa 363 milijonov. Poljska je torej tekom štirih let izvoz svojih svinj v Čehoslovaško po številu komadov povečala na šestkratno višino, dočim se uvoz iz drugih držav ni bistveno spremenil.

Iz navedenih števil se vidi, kako napreduje izvoz svinj in torej tudi svinjereja na Poljskem. Zadnji čas so se kmetje na Čehoslovaškem — češki in nemški — začeli protiviti temu velikemu uvozu ter poudarjati, da mora povzdigi poljske svinjereje plačati čehoslovaško kmetijstvo. Hkrati naglašajo čehoslovaški kmetijski krogi, da uvoz poljskih svinj sicer jako potiska ceno svinjam na domačem trgu, kupci in potrošniki mesa pa od tega nimajo dobička, ker se cena svinjskega mesa ni bistveno izpremenila. Iz teh dejstev izvajajo kmetijski krogi zahtevo, da se mora uvoz svinj kontingentirati (številno določiti), uvozna carina pa zvišati.

V Ljutomeru pri g. Franc Repiču je trgovina mešanega blaga, knjigarna, zaloga vseh pisarnih in šolskih potrebščin, kakor tudi pogrebni zavod, kjer se dobijo krste, mrtvaški prtji, kape, no gavnice, voščene sveče — tam je razprodaja. Kdor pride v Ljutomer, naj posesti brezobvezno to trgovino in naj se prepriča o dani mu priliki, da se za male denarje dobro kupi!

ZA NAŠO DECO

OTROK IN VOLKULJA.

V majhni hišici na obronku Karpotov je živela revna žena. Imela je malega otroka in je pasla krave za tuje ljudi. Nekoč je sedela z otrokom v gozdu in mu je dajala iz lonca jesti močnik, a krave so se pasle na travniku kraj gozda. Ker so krave uhajale tudi v bližnji gozd, je žena vstala, da bi jih nagnala nazaj na travnik. Medtem je prišla iz globine gozda velika volkulja, prijela je otroka za oblekco ter ga je zanesla v svoj brlog. Ko se je mati vrnila, ni našla več otroka. Ostal je samo še lonec, tudi žlice ni bilo več. Mati je tekla v vas in je tožila svoje gorje.

Tedaj je hodil skozi gozd sel in je zašel. Iz grmovja je slišal besede: »Beži, ali dobiš eno po gobcu!« Stopil je v to grmoje in je tam videl malega otroka in okoli njega šest mladih volčičev. Ti so neprestano hlastali otroku po rokah, a otrok jih je tepel z leseno žlico po glavah. Sel se je začudil, poiskal je brž poleno in je volčiče ubil. Potem je vzel otroka v naročje in je tekal, kar je mogel, iz grmovja. Zdajci je zagledal tudi kmete, ki so prihajali z raznim orožjem volku nasproti. Tudi otrokova mati je bila med njimi. Veselo je sprejela svojega otroka in ga je radostno nesla domov. Otrok svoje lesene žlice do doma ni izpustil iz rok.

MAČEK IN VRABEC.

Vravec je zletel na kmetovo gnojišče. Priplazil se je maček, ujel je ptička in ga je odnesel, da bi ga pohrustal. Tedaj je izpregovoril vravec: »Nobeden gospod ne zajtrkuje prej, preden si ni umil ust.« — »Tako?« je rekel maček, ki je hotel biti tudi gospod, in je posadil malega vrabca na kamen, sam pa si je začel umivati usta. — Ššš! — Vrabca ni bilo več. To je mačka jezilo in obljubil si je: »Dokler bom živ, bom vedno prej zajtrkoval, potem si šele bom umil usta!« In tako dela maček še dandanes.

PAMETNI MLINAR.

Nekoč je prišel kralj mimo mlinarjeve hiše. Ta je imel nad vrati napis: »Živim brez skrbi!« Kralj je dal mlinarja poklicati in je rekel: »Kako moreš kaj takega napisati, ko imam vendar tudi jaz, ki sem kralj, svoje skrbi?«

Mlinar je odgovoril: »To je pač tako in ne bo drugače!« — »No«, je rekel kralj, »pridi jutri v moj grad!« Odgovoril mi boš na tri vprašanja. Ako prav pogodiš, bom verjel napisu. Če ne, boš že videl!«

Drugega jutra je bil mlinar tu.

»Dobro jutro, prijatelj!« je rekel kralj. »Ali veš, kaj si jaz zdaj mislim?« — »Seveda vem. Mislite si pač, da je sedaj prišel mlinar!« — »To je res«, je pokimal kralj. »Povej mi, kako težek je mesec!« — Mlinar je rekel: »Največ 4 kg. Kdor ne verjame, naj tehta!« — Tedaj se je visoki gospod zasmel in je stavil še tretje vprašanje: »Kako globoko je morje?« — »Kakor globoko pade kamen«, je mlinar brž odgovoril. — »Je

že dobro«, je zaklical kralj. »Vidim, da si veseljak, ki si zna kaj hitro pomagati. Tak seveda živi brez skrbi.«

Kralj je modrega moža bogato obdaril in ga je imel v čisljih, dokler je živel.

KAKO ŽIVALI VZGAJAJO DRUG DRUGEGA.

Prirodopisec pripoveduje:

Nekoč sem sedel ob gozdu pri plotu, ki je obdajal velikanske živinske pašnike. Sredi pašnika se je pasla srna z mlado srnico. Srna je hotela naposled nazaj v gozd in je preskočila plot. Srnica se ni upala skočiti, ampak je boječe begala sem in tja. Tedaj se je srna vrnila in je večkrat preskočila plot, a srnica ji ni hotela slediti. Srna se je postavila za srnico, to je večkrat sunila z glavo in je zopet skočila. Ko je to trikrat štirikrat ponovila, je srnica skočila prav lahko za materjo čez plot.

Opazoval sem nekoč kakih 100 golobov, kako so se vadili v letanju in sicer enakomerno kakor na zapoved. Da, še več sem opazoval. Nekaj golobov se je dvignilo nad ostalimi golobi in se spuščalo nanje kakor skobec. Golobi so se vsekdar odmaknili in se potem zopet strnili. Jasno je bilo, da so se mladi golobi vadili, kako se morajo izogniti skobcem ali drugim roparskim pticam.

Tako živali vzgajajo svoj naraščaj.

UGANKE.

1. Več kot dodaš, manjše je; če kaj odvzameš, poveča se. Kaj je to?
2. Sopiha po cesti, a nima pljuč. Polize ves sneg, a nima jezika. Kaj je to?
3. Hitra voda mi daje življenje; hrane ne sprejemem, a ti jo pripravljam. Kaj je to?
4. Imam oči, pa ne vidim; imam ušesa, pa ne slišim; imam roke, pa jih ne rabim; ne hodim, čeprav imam noge; ne jem in ne pijem, ne voham in ne čutim — kljub temu sem ti sličen kakor las lasu. Kdo sem?

ČE ZNAŠ KAJ MISLITI!

a) Ob gozdnem obronku je stala stara, košata lipa. Nihče v vasi ni več pomnil, kdo bi jo bil vsadil. Nekoč se je zbrala vaška mladina z učiteljem ob drevesu in učitelj je stavil otrokom tako lenalogo: »Računajmo malo! Recimo, da ima to drevo nad nami 5 debelih vej in vsaka izmed njih ima 10 manj debelih vej, vsaka izmed teh 25 tankih vej, in vsaka teh zopet po 15 vejic, vsaka vejica 2 lista in pri vsakem listu so trije želodi. Koliko je na tem drevesu želodov?«

Otroci so računali nekaj časa, dokler jim ni Janezek s tremi besedami podal rešitev. Kaj je rekel?

b) Neki rimski cesar (morda celo Neron) je nabavil v dobi velike lakote za prebivalce rimskega mesta krompir. Prispelo je 10 večjih in 5 manjših ladij, ki so bile natovorjene s krompirjem. Na večjih ladjah je bilo po 60, na manjših pa po 40 centov tega poljskega pridelka. Ako je dobil vsak rimski prebivalec po 100 kg krompirja, koliko ljudi je bilo deležnih razdelitve?

Dobro premisli, potem odgovori ali pa računaj!

SMEŠNICE.

Ni treba imena. Tujec: Kako se pišeš, mali? — Mali: Kakor oče! — Tujec: A kako pa se pišejo oče? — Mali: Kakor jaz! — Tujec: Kako te pa kličejo, če je treba iti jest? — Mali: Tedaj me sploh ne kličejo, že grem sam!

Ni rojen. Učitelj: Kdaj si rojen? — Učenec: Jaz še sploh nisem rojen. Jaz imam mačeho.

Nejasno mu je. Otrok vidi v cerkvi na sliki angeljčke, ki imajo samo glavo, gorenji del telesa in na hrbtu krila ter reče: »Mama, glej tiste-le angeljčke! A kako pa ti sedijo?«

ZA RAZVEDRILLO

Slepi in mutasti berač. Berač ob potu: »Prosim vas, dragi, lepo oblečeni gospod, podarite mi vendar, ubogemu slepcu, majhen dar!« — Gospod: »Ako si slep, kako pa veš, da sem lepo oblečen?« — Berač: »Oh, zagovoril sem se, prosim, prosim, podarite vendar ubogemu mutcu par novcev!«

Slepi. V gostilno pride beračica in prosí: »Ponižno prosim za kako vbočajme za revnega slepega berača!« — Gost: »Kje pa je tisti slepi?« — Beračica: »Stoji zumaj in pazi, ali gre orožnik!«

»Veš, jaz ti ne pravim, da si lump, a če ti to kdo drug reče, bom prvi, ki bo verjel.«

Gospod doktor, jaz sem vas dal poklicati, da vam povem, da ne verujem v vašo znanost. — Nič ne de, tudi vol ne veruje v znanost živinozdravnika, a vendar ga ta ozdravi.«

Radeveden tat. Tat: »Gospod sodnik, prosim, da razpravo preložite, ker je moj odvetnik zbolel!« — Sodnik: »To ne gre. Vas so zalotili pri tatvini in res ne vem, kako bi vas mogel braniti odvetnik.« — Tat: »Tudi jaz ne vem, zato sem pa radeveden, kaj si je izmislil gospod odvetnik v moj zagovor!«

Razburjen. Zdravnik: »Varovati se morate vedno, da se ne razburite!« — Bolnik: »Ali še kaj drugega, gospod zdravnik?« — Zdravnik: »Potem pa piti smete samo vodo!« — Bolnik: »To mi je nemogoče, že misel nato me razburja!«

Razvajan otrok. »Je-li otrok že dobil ošpice?« vprašana je bila pestunja nekoga milijonarja. — »Za božjo voljo, ne govorite tako glasno«, bil je odgovor, »ako otrok to sliši, bo preč z njim! To otroče hoče imeti vse, česar bi ne smelo imeti, in vpije tako dolgo, dokler ne dobi!«

Po južini. Gost: »Točaj, plačati!« — Točaj: »Imeli ste juho, govedino z zeljem in krompirjem.« — Gost: »To-rej!« — Točaj: »Prosim, kaj imate še?« — Gost: »Glad.«

Poknjen nos. Pretepač je bil obtožen, da je razbil tovarišu pri tepežu nos. Ko mu sodnik to očita, odgovori zatoženec: »Kaj, jaz da bi mu bil razdrobil nos? Nemogoče! Moral je že imeti od prej razpoklega.«

Popolnoma prav. Žena: »Kako dolgo si bil včeraj v gostilni?« — Mož: »Do polnoči.« — Žena: »Čemu lažeš! Tvoj

prijatelj mi je povedal, da ste bili do štirihi!« — Mož: »To je bilo pa že danes in ne včeraj!«

Poslušni zajec. Pisar (na lovu pome-ri na zajca): »Zajček, zdaj pa kar naredi svoj testament.« — Logar: »Vidite ga — že teče k notarju!«

Prijatelj narave. A: »Ali si že bil na Bledu?« — B: »Da!« — A: »No, kaj se ti je tam najbolj dopadlo?« — B: »Da ni bilo moje žene zraven.«

Pri vojaškem pouku. Podčastnik: »S čim se mora boriti pravi vojak?« — Novinec: »Z orožjem.« — Podčastnik: »Prismoda bedasta! Z navdušenjem!«

Pozna gal. »Ljubi, dragi stric!« — »Nehaj, Minka, nočem slišati naprej!« — »Toda, oče, Janez vendar tako lepo piše!« — »Kadar tako lepo prične, rabi denar, ga že poznam!«

Prav imal! Ona: »Poglej, kam si se vsedel! Vstani vendar, ali ne vidiš, da je klop na novo pobarvana?« — On: »Čemu, zdaj je itak že prepozno!«

Pred sodnikom. »S čim se pečate?« — »Pravijo, da sem tat.« — »To je pač slab posel.« — »Ni tako slab, gospod sodnik, ko bi ga le pustili izvrševati.«

Januš Golec:

Prvič se je razburil v življenju.

Na Pleteršnikovo rodbino v Pišecah pri Brežicah, kdor je imel priliko, jo poznati, ga vežejo najboljši spomini.

Kmalu nad župno cerkvijo ob pobočju stoji Pleteršnikova hišica s sadonosnikom ter vinogradom.

Še pred leti so bivali pod to prijazno streho: dva samska brata in dve sestri.

Pleteršnikovina je bila pravi raj resnične bratske ljubezni, miru in blagostanja.

Učenjak, upokojeni gospod profesor Pleteršnik, je živel navadno v Ljubljani. Dasi upokojenec, je prihajal ob vsakih malih in posebno še ob velikih počitnicah na dom.

Drugi brat Pepo, bivši železniški uradnik, je vodil v družbi dveh preblagih sester gospodarstvo.

Vsak član družine je bival kot v samostanu v svoji sobici. Obed, večerja in zabave so bile skupne.

Prava posebnost je bil Pepo. Majhen, debelušast, smehljajoče prijaznega obraza in vedno tih. Vse je reklo: »Pleteršnikov Pepo ne bo dajal odgovora radi po nepotrebnem izgovorjenih besed.«

Je zahajal v družbo. Je kimal med prijatelji, odkimaval, se smejal tudi na ves glas, pa — molčal.

Ob sobotah proti večeru si jih lahko opazoval: rajnega župnika Srabočana, trgovca Gereca in Pepeta. Pri Gerecu so se zbrali. Za kratko pot od Gereca do Agreževe krčme so rabili dobro uro. Gospod župnik je krilil z rokami, govoril na ves glas, Gerec je delal opazke, Pepo je sledil pogovorom na hrbtu prekrižanih rok, vendar zinil ni nobene.

Bili so po navadi skupaj ti trije. Beseda je tekla dvema, tretji je užival v poslušanju in nasmeških.

Že v bolj poznih jeseni sem obiskal Pleteršnikove. Po pogostitvi me je peljal gospod profesor v sadonosnik in mi razkazoval prenovitev nasada. Na jablani je ugledal nekaj prav lepih jabolok, ki so preostale pri obiranju na drevesu. Ker mu je bilo žal sadu, sem bil brž na vrhu in potrgal paberke. Pri obiranju sem zadel z roko ob ptičjo hišico, ki je bila pritrjena bolj proti vrhu. Iz zabožčka se je oglasil godrnjaviti morgn, morgn, morgn! Polukal sem pri luknji, iz odprtine so me pozdravile znane mustače. Hitro sem bil na tleh. Gospod profesor me je uprašal, kaj da sem poslušal pri škatlici? — Razodel sem, da je v njej prav rejen polh, ki se pripravlja za zimsko spanje.

Bilo je po celem sadonosniku 14 ptičjih hišic. Kaj, če bi hranila vsaka po enega debelega polha!

Ko je slišal Pepo najin pogovor o polh, je prikorecal na hrbtu prikrižanih rok iz svoje celice na dvorišče. Pomagal mi je prinesiti škafo vode in poiskati oluščene koruzne storže. Jaz hitro na drevo, zadelal sem s storžem vhod in izhod ptičje hišice, jo snel in jo položil na tla.

Škatlo sem porinil v škafo vode ter odmašil storž previdno, tako da se je hišica napolnila z vodo. Ubogi polh se je kotalil nekaj časa po kletki, pihal, kašljal, a slednjč mu je bilo hladne vode preveč in je rajši poginil.

Dobrodušni Pepo se je lomil od smeha, ko sem odstranil pokrov in izvlekel za dolgo zimsko dobo z mastjo dobro preskrbljenega polha. Med krohotom ga je odnesel v kuhinjo in kazal za beli dan redko živalco sestrama.

V vsaki škatlici se je skrival po en polh. Na največjo zabavo g. profesorja in Pepeta sem utopil srečno 13 godrnjavcev. Ko sem tiščal pod vodo 14. hišico, je Pepo sklonil svoj trebušek in hotel videti prav od blizu, kako bo izhladila voda lenega polha na smrt. — Prehitro sem izmaknil storž, živalca še ni bila utopljena, kot blisk jo je ubrala iz luknje in se skrila Pepetu za srajco.

O mati nebeška, s kako naglico in s strahom je gospod odskočil, kakor bi mu bila smuknila kača v nedrje! Stekel je po sadonosniku, otepal z rokama krog prs in vpil na pomoč! Polh je bil že davno izpod srajce na hruški, ko je Pepo še vedno begal in kričal iz polnega grla.

Vsi smo se smejali temu prizoru, pa najbolj gospod profesor. Kazali smo glasno na polha, a naš Pepo pa se je še vedno otepal in bil ves zaripljen od preplašenosti. Sestra Mimika je stekla za bratom in ga ustavila s težavo. Še le tedaj, ko je ugledal mokrega polha, kako je frkal z veje na vejo, je postal in se še enkrat otipal od nog do vratu. Poljšja pošast je plezala po hruški, Pepo je prekrižal roke na hrbtu, priroje-na ravnodušnost se mu je vrnila. Popolnoma pomirjen je odprl na smeh zakrožena usta in izrekel na glas pomenljive in redke besede: »Prvič sem se razburil v življenju!«

Po tem izreku je bil zopet poprejšnji molčeči Pleteršnikov Pepo, ki je odstopical umerjenih korakov v svojo sobo.